

خاشقچی، کابوس بن سلمان

انتشار خبر ربایش و سپس قتل «جمال خاشقچی» روزنامه نگار و تحلیلگر منتقد ریاض ضربه سنگینی به حیثیت دیپلماتیک عربستان وارد آورده است، به طوری که بسیاری از سیاستمداران و نهادهای حقوق بشری خواستار تجدید نظر در روابط با ریاض شدند.

به گزارش آران نیوز: «جمال خاشقچی» روزنامه نگار، مفسر و تحلیلگر 59 ساله منتقد عربستانی که همواره سیاست هیات حاکمه به ویژه سیاست های ناپخته «محمد بن سلمان» ولیعهد سعودی را هدف انتقادات تند قرار می داد؛ سه شنبه هفته گذشته به همراه «خدیجه ازرو» نامزد ترکیه ای اش برای ثبت ازدواج به کنسولگری عربستان در استانبول رفت، اما دیگر بازنگشت تا این که شنبه هفته جاری، برخی منابع خبری از قتل و کشف جسد مثله شده اش در یکی از محله های استانبول خبر دادند.

خاشقچی که از او به عنوان یک روزنامه نگار میانه رو تعبیر می کنند، پس از به قدرت رسیدن «محمد بن سلمان» ولیعهد عربستان؛ مجبور به ترک این کشور شد و بارها در مقالاتی که در رسانه های معتبر به ویژه نشریات آمریکایی چون واشنگتن پست منتشر کرد، از سیاست های هیات حاکمه عربستان انتقاد کرده بود.

به گفته برخی تحلیلگران نزدیک به خاشقچی، وی روابط بسیار خوبی با برخی شخصیت های خاندان حاکمه و مخالفان با عقاید مختلف و روزنامه نگاران و دانشگاهیان برجسته داشت، وی به دلیل تاثیر گذاری زیاد، به این شیوه وحشتناک، ناپدید یا کشته شده است.

ربایش یا قتل این روزنامه نگار موجب شده است، بسیاری از سیاست مداران و حتی نهادهای بین المللی از کشورها بخواهند که در روابط دیپلماتیک خود با ریاض تجدید نظر کنند.

در پی اخبار منتشر شده درباره یافته شدن جسد مثله شده خاشقچی در استانبول، بسیاری از نهادهای حقوق بشری به این موضوع واکنش نشان دادند.

«دیوید کای» گزارشگر ویژه آزادی بیان سازمان ملل متحد نیز دوشنبه گذشته در واکنش به قتل خاشقچی در استانبول گفت: دقیقا نمی دانم اگر ثابت شود، عربستان این روزنامه نگار را به قتل رسانده است، چه اقداماتی درباره ریاض اتخاذ می شود، اما اطمینان دارم، جامعه جهانی به آسانی از کنار این قضیه نخواهد گذشت.

«لین معلوف» مدیر تحقیقات خاورمیانه ای سازمان عفو بین الملل هم با بیان این که عملیات ترور خاشقچی در کنسولگری سعودی صورت گرفته است که زیر نظر سیستم قضایی عربستان بوده است، افزود: این مساله به معنای اعدام خودسرانه و بدون محاکمه است.

ناپدید شدن خاشقچی و انتشار اخباری مبنی بر قتل وی تنها محدود به چند نهاد حقوق بشری نشد، بلکه برخی سیاستمداران به این موضوع واکنش جدی نشان دادند که از آن جمله می توان به «کمال قلیچدار اوغلو» رهبر حزب جمهوری خواه خلق ترکیه اشاره کرد، وی از مقام های کشورش خواست که در روابط خود با عربستان تجدید نظر کنند.

قلیچدار اوغلو تاکید کرد، باید سرنوشت خاشقچی از سوی مقام های سعودی مشخص شود و در صورت اثبات دست داشتن هر یک از دیپلمات های سعودی در این قضیه، فرد خاطی از ترکیه اخراج شود.

با وجود آن که مسئولان دولت ترامپ نسبت به ناپدید شدن خاشقچی سکوت اختیار کرده اند یا بعضا با موضع گیری بسیار ضعیف به این موضوع واکنش نشان دادند، اما این مساله موجب انتقاد نمایندگان کنگره و سنای آمریکایی شد.

«مارکو روبیو» سناتور جمهوری خواه ایالت فلوریدای آمریکا در واکنش به خبر احتمالی کشته شدن خاشقچی اعلام کرد که اگر کشته شدن این روزنامه نگار تایید شود، واشنگتن باید واکنش قوی به این موضوع نشان دهد.

«باب کروکر» رئیس کمیته روابط خارجی مجلس سنای آمریکا نیز پیشتر گفته بود که وی شخصا موضوع خاشقچی را با «خالد بن سلمان» سفیر سعودی در واشنگتن مطرح خواهم کرد.

کروکر از کنسولگری سعودی در استانبول خواست، تصاویر فیلم های خصوصی درباره این روزنامه نگار عربستانی را در اختیار واشنگتن قرار دهد.

«کریس مورفی» سناتور دموکرات و عضو دیگر کمیته روابط خارجی مجلس سنای آمریکا نیز با انتشار پیامی در توئیتر در این باره گفت: اگر سعودی ها واقعا، شهروند عربستانی مقیم آمریکا را با نیرنگ به سرکنسولگری شان در استانبول کشانده و در آنجا کشته باشند، باید در روابط خود با سعودی تجدید نظر کنیم.

مورفی پیشتر نیز با انتشار پیامی بر لزوم ارائه توضیحات از سوی عربستان سعودی در رابطه با سرنوشت خاشقچی تاکید کرده بود.

از سوی دیگر، نشریه آمریکایی «واشنگتن پست» در این باره نوشت: با وجود آن که ریاض و واشنگتن در تلاش برای توسعه روابط خود هستند، موضوع ناپدید شدن خاشقچی می تواند چالش برانگیزترین موضوع در خصوص روابط دو کشور باشد.

این نشریه آمریکایی اعلام کرد که در صورتی که ثابت شود، آمریکا در عملیات ربایش یا قتل خاشقچی با سعودی ها همکاری

داشته است، این مساله موجب خواهد شد که دولت ترامپ برای تجدید نظر در روابط با سعودی، زیر فشار شدید کنگره قرار گیرد.

درخواست جهانیان برای تجدید نظر در روابط کشورهايشان با سعودی حتی به اتحادیه اروپا نیز کشیده شد، به گونه ای که کمیته حقوق بشر پارلمان اروپا از تمامی کشورهای عضو خواست، در روابط خود با ریاض تجدید نظر کنند.

این کمیته در بیانیه ای اعلام کرد، در صورت تایید عملیات ربایش خاشقچی از سوی مقام های سعودی، مساله حقوق بشر عربستان، پارلمان اروپا را به شدت نگران کرده است.

«جرمی هانت» وزیر امورخارجه انگلیس دیگر سیاستمدار اروپایی بود که به ربایش خاشقچی واکنش نشان داد و اعلام کرد که در دیدار با «محمد بن نواف آل سعود» سفیر سعودی در لندن خواستار پاسخ سریع وی درباره سرنوشت این روزنامه‌نگار منتقد شد و هشدار داد که انگلیس چنین جرایمی را جدی می‌داند.

برخی تحلیلگران بر این باورند که در صورت تایید ربایش این روزنامه‌نگار منتقد سعودی از سوی هیات حاکمه کنونی این کشور، روابط آمریکا و اروپا با سعودی زیر فشار افکار عمومی دچار تنش خواهد شد و واشنگتن و لندن سطح روابط خود با ریاض را کاهش خواهند داد.

در صورت اثبات دست داشتن عربستان در ربایش خاشقچی و قتل وی، این موضوع به عنوان سومین شکست عرصه دیپلماسی سعودی در یکسال و نیم گذشته به شمار می‌رود.

ریاض 15 مردادماه 97 نیز در اقدامی نسنجیده و در اعتراض به ابراز نگرانی شدید مقام های کانادایی به بازداشت فعالان مدنی سعودی، روابط خود با کانادا را قطع کرد.

پیش از آن، عربستان در تاریخ پنجم ژوئن 2017 (15 خرداد 96) و به توهم این که می‌تواند با دیکته سیاست های خود به مقام های قطری، آنها را تسلیم خواسته هایش کند، به همراه کشورهای امارات، بحرین و مصر و بامتهم کردن دوحه به حمایت از تروریسم روابط خود با این کشور را قطع کرد.

به نظر می‌رسد، اثبات اتهام عربستان در ربایش و قتل خاشقچی برای این کشور گران تمام شود، چرا که بن سلمان که قصد داشت، سعودی را به عنوان کشوری به جهانیان نشان دهد که در مسیر اصلاحات حرکت می‌کند، پس از این جریان، به عنوان کشوری به جهان معرفی شده است که مخالفان خود را با روش های قرون وسطایی از میان بر می‌دارد.